

Millî Korunma Kanununda yapılan tadilât

Yazan :

M. ORHAN DİKMEN

Fevkalâde hallerde devletin bünyesini iktisat ve millî müdafaa bakımından takviye maksadile, 18. 1. 1940 tarihinde kabul edilen ve aynı sene sonlarında tatbik mevkiine konulmuş olan 3780 numaralı *Millî Korunma Kanununun*, bazı maddeleri 25. 12. 1940 tarihli ve 3954 numaralı kanunla tadil ve ihtiyaca göre tevsi edilmiştir.

Filhakika Millî Korunma Kanununun tatbikatından alınan neticeler müsbet olmakla beraber tam ve kâmil değildi. Evvelâ ithalât hususunda müşkülât mevcuttu; bundan başka halkın ihtiyaçları için kâfi miktarda stoklar hazırlanamamış ve fiyat mürakabe işlerinden arzu edilen neticeler alınamamıştı. Nihayet devlet daireleri arasında koordinasyon işleri tamamen memnuniyet verici bir hale gelmemişti.

Kanundaki *tadilât*, bir zaruret halinde tezahür eden bu noktalar nazarı itibara alınmak suretile ve bu eksiklikleri ortadan kaldırmak gayesile yapılmıştır. Filvaki, «hükümetin gayesi, memleketin zarurî ihtiyaçlarının zamanında, en iyi şekilde ve mümkün olan en ucuz fiyatla temini için, bu işlerle daha yakından meşgul olmak ve bu mevzuu bir kül halinde» mütalâa etmektir.

Bu gaye ile yapılan *tadilâtın* esas noktalarını 3 kısımda mütalâa edebiliriz. Evvelâ «Teşkilât», sonra «İktisadî hükümler» ve son olarak ta «Malî hükümler» sahasında yapılan *tadilâtı* tetkik edeceğiz. Ceza hükümlerine müteallik *tadilâtla* meşgul olmayacağız.

*
**

Tadilâtın ilk kısmı *Teşkilâta* mütealliktir. Millî Korunma Kanununun 5 inci maddesile teşkiline müsaade edilen «Koordinasyon bürosu» maddenin eski şeklinde M. K. K. hükümlerinin tatbikatına müteallik işleri görmekle muvazzaftı. Halbuki gerek M. K. K. hükümleri ve gerek bu kanuna tevfikân İcra Vekilleri Heyetince ittihaz edi-

len kararlar, fiilen alâkalı vekâletler tarafından tatbik ve infaz olmamakta idi. Bundan dolayı kanunun 5 inci maddesi, «Koordinasyon Heyetinin mesaisini ihzar etmek ve bu kanun hükümlerinin tatbikatını takibe müteallik işleri görmek üzere Başvekâlete bağlı Koordinasyon Bürosu tesis olunur» şeklinde tadil edilmiş ve 6 ncı madde de buna uygun bir şekilde tahrir ve geniş mikeyasta tevsi edilmiştir.

Altıncı maddenin tahrir tarzı oldukça karışıktır (1). Mezkûr maddede evvelâ vazifeli teşkilât tayin edilmektedir. Böylece, «ittihaz olunacak kararların süratle, görüş ve infaz birliği ile tatbiki için icabederse mevzu ile alâkalı daire ve müesseselerin kısmen veya tamamen, daimî veya muvakkat olarak, bu işlerin tevdi edileceği Vekâlet emrine verilmeleri derpiş» edilmektedir. Filhakika, M. K. K. hükümlerine tevfikân İcra Vekilleri Heyetince ittihaz edilecek kararların infaz ve tatbikinde mevcut teşkilâttan azamî surette istifade edileceği şüphesizdir. Ancak mevcut teşkilât ve müesseseler kâfi gelmezse, icabı hale göre, yeni memuriyetler ihdas edilecektir. Nihayet 5 inci maddenin 5 inci fıkrasında yazılı «hükmi şahsiyeti haiz müesseseler» ihdas olunabilecektir. «Bu müesseselerin ve memurlarının halk ile muamele ve münasebetlerinde hususî hukuk hükümleri caridir». Maddede mezkûr müesseselerin malî vaziyeti hakkında da atıflar mevcuttur.

Aynı maddenin son üç fıkrasında ise, M. K. K. nun tatbikine mütedair karar ve tebliğleri, bütün daire ve müesseselerin derhal tatbik ve icra etmekle mükellef oldukları kaydedildikten sonra, kusuru görülen memurların tecziyesi ve muvaffakiyeti görülenlerin taltifi derpiş ve son fıkrada esas işlerinden alınıp bu gibi teşkilâtta kullanılanların kıdem ve tekaüdiye noktasından endişede kalmamalarını temin maksadile hükümler vazolunmuştur. Görülüyor ki, böylece Teşkilât çok daha mükemmel bir hale konulmuş bulunmaktadır.

*
**

Tadil edilen maddeler arasında diğer bazıları M. K. K. nun *İktisadî hükümler* başlığını taşıyan üçüncü faslına ait bulunmaktadır.

(1) Ağlebi ihtimal madde numaralarının oynamasına mâni olmak için 3, 4 maddenin muhteviyatı bu tek maddeye dercedilmiştir. Netekim yeni 31 inci maddenin son fıkrası da müstakil bir madde mahiyetini arzettiği halde, madde numaralarının değiştirilmemesi esası takip olduğundan, bir fıkra halinde maddenin sonuna ilâve edilmiştir.

Bunlardan bir kısmı sırf mevcut tereddütleri izale etmek maksadile tadil edilmiştir. Meselâ 11 ve 26 ncı maddelerde hükûmetin satınalma salâhiyetine müteallik hüküm, aynı mevattan stok yapmak ve bunların satış, tevzi, toplama ve sevk işleriyle de hükûmetin iştigale salâhiyettar olduğu ilâve edilmek suretile daha sarîh bir hale getirilmiştir. 19 uncu madde de tasrih ve bazı fıkralar ilâve edilmek suretile ihtiyaca göre tadil edilmiştir. Filhakika bir çok müstahsil kolların vatan hizmetine çağrılmış olduğu bu zamanda, geride kalanların mümkün mertebe daha çok çalışmaları icabettmektedir. Bu arada, normal zamanlar için mevzu bazı tahdit hükümlerinin Hükûmet kararile tatbik edilmeyebileceği kabul edilmiştir.

30 ve 33 üncü maddelere gelince, gayri menkul kiralarının artmasını önlemek üzere vaz edilmiş bulunan 30 uncu madde, eski şeklinde, istihdaf edilen neticenin elde edilmesini mümkün kılmamıştı. Filhakika, kiranın her hangi bir şekilde arttırılmasına muvafakat etmeyen kiracılar aleyhine mülk sahipleri tahliye kararı alabilmekte idiler. Diğer taraftan kanunda hilâfına bir hüküm bulunmadığı için mülk sahipleri kiranın tetemmüatını (su parası, kapıcı ücreti, kalorifer parası, kontrat parası vs.) arttırabiliyorlardı.

Yeni 30 uncu maddede, bu hallerin önüne geçmek maksadile, eski birinci fıkraya «mukavele şartlarında kiracılar aleyhine değişiklik» yapılamıyacağı kaydı ilâve olunmuştur. Bundan başka yeni maddenin 3 üncü fıkrasında muayyen şartlar halinde de mucirin tahliye davası açamıyacağı beyan edilmiştir. Ancak bizzat mal sahibi gayri menkulü mesken olarak kullanmak mecburiyetinde kalırsa, icar mukavelesinin hitamında tahliye talebinde bulunabilir. Bundan başka 4 üncü fıkrada, kaloriferli binalarda kömür fiyatındaki tahavvüllerin kira bedellerine in'ikâs nisbetinin, icabı hale göre, kararname ile tayin olunacağı mezkûr bulunmaktadır. İkinci fıkra da, bazı hallerde kira bedellerinin tayin suretini bir kararname ile teşbit edebilmek salâhiyetini Hükûmete vermektedir. 33 üncü maddeye ise, kat'î bir zaruret karşısında gayrimenkuller tahliye ettirildiği takdirde, alâkadarların bundan mütevellit masraflarının tediye edileceğine dair bir hüküm ilâve edilmiştir.

14, 16, 18, 21 ve 36 ncı maddelerdeki tadilât ise, bilhassa Hükûmetin daha kolay ve isabetli bir şekilde hareket edebilmesini temin etmek maksadile salâhiyetlerinin tevsii istikametinde yapılmıştır.

Kanunun 14 üncü maddesinin eski şeklinde Hükûmetin, halk ve millî müdafaa ihtiyaçlarına muktazi maddelere değer fiyatı mukabilinde el koyabilmesi için, bu maddelerin muayyen ellerde toplana-

rak halk ve millî müdafaa ihtiyaçlarını tazyike düşürmüş olması lâzımdı. Halbuki memleketin zarurî ihtiyaçlarına hemen cevap verebilmek için Hükûmet, zamanında stok yapmak ve bu maksatla da icabında, lüzum görülen maddelere herhangi bir şarta bağlı olmaksızın elkoymak salâhiyetini haiz olmalıdır. Yeni madde bu tarzda yazıldıktan başka, Hükûmetin elkoyduğu maddeleri maksada göre tevzie, satmağa ve ihtiyacı olan müesseselere kârsız vermeğe salâhiyeti olduğu da kaydedilmiştir.

16 ncı maddeye ilâve edilen bir fıkra ile de, linyit istihsalinin tezyidi gayesi takip edilmektedir. Filhakika Hükûmet, dış piyasalardan pek çok talep edilen maden kömürü yerine memleketimizde daha fazla linyit istihlâk edilmesini arzu etmektedir. Ancak taharri ruhsatnamesini alıp ta henüz imtiyaz kararnamesi istihsal edemiş olanların Maadin Nizamnamesinin 26 ncı maddesine göre linyit ocaklarından ihraç edecekleri miktar pek mahdut bulunmaktadır. İlâve edilen yeni fıkra ile mezkûr tahdidin Hükûmet tarafından kaldırılabilmesi kabul edilmiştir.

18 inci maddeye, Ticaret Vekilinin gösterdiği lüzum üzerine bilûmum un fabrika ve değirmenlerine Hükûmetin elkoyabileceğine dair encümende bir fıkra ilâve olunmuştur.

21 inci maddenin eski şeklinde, Hükûmet halk ve millî müdafaa-nın kat'î ihtiyacı olan zarurî maddelerin istihlâk miktarını lüzumu halinde tayin ve tahdit etmek salâhiyetine malikti. Maddenin yeni şeklinde Hükûmet tamamen serbest bırakılmıştır. Filhakika yeni 21 inci madde ile Hükûmet, icabında, lüzum gördüğü maddelerin istihlâkını menedebileceği gibi, bunların istihlâk şekil ve miktarını da tayin veya tahdit edebilmektedir.

Nihayet 36 ncı maddeye de Hükûmetin, lüzumunda herhangi bir sebeple yurdumuzda bulunmakta ve beklemekte olan ve ecnebi bayrağı taşıyan deniz nakil vasıtalarından istifade edebilmesini mübeyyin bir fıkra ilâve edilmiştir.

Bu kısımda son olarak, hususî bir ehemmiyet arzeden 31 ve 32 nci maddelerin tadilâtını tetkik edelim. Bu maddelerde gerek vüzh temini ve mevcut tereddütlerin izalesi maksadile, gerekse ilâveler tarzında iki nevi tadilât yapılmıştır. Bundan başka 32 nci maddede, bazı fıkraların kaldırılması suretile yapılan tadilât da vardır.

31 inci maddenin ilk fıkrasına, Hükûmetin, lüzum gördüğü maddelerin yalnız azamî fiyatlarını ve cins, nevi ve vasıflarını değil, fakat maliyete zammedilecek azamî kâr nisbetlerini de tayin ve tesbit edebileceği hakkında hüküm ilâve edilmiştir. Vakia muayyen mad-

deler veya ticaret şubeleri için maliyet fiyatına zammedilebilecek azamî kâr yüzdelerinin tesbiti, umumiyetle fiyat tesbitinin bir şeklidir. Bu bakımdan yapılan ilâve, eski metin ahkâmında münderiç addedilmek icabeder ve netekim bu tarzda tatbikata da rastlanmıştı. Bununla beraber bu noktanın tasrihi muvafık görülmüştür.

«Bu suretle tesbit olunan fiyatlar veyahut kâr nisbetleri fevkinde veya cins, nevi veya vasıflara muhalif olarak bir malın satılması veya satışı arz olunması yasaktır». Bu fıkranın ilâve edilmesine başlıca sebep, «satışa arz» fiilini bilhassa tebarüz ettirmektir. Yoksa, tadilât lâyihasının esbabı mucibesinde tasrih edildiği gibi, «bu fıkranın ilâvesi, bir salâhiyet hükmüne müsteniden alınan kararlara muhalefet fiilini cezalandırabilmek için mezkûr salâhiyet hükmünü takiben mutlaka bir yasak vaz'ı zaruretinin tazammun etmez». Yani ikinci fıkra mevcut olmasa idi dahi, Hükümetin tesbit ettiği fiyat, kâr yüzdesi v. s. ye muhalif hareketin yasak olması tabii idi. Nete kim kanunda bu yolda bir çok hükümler daha mevcut bulunduğu halde bunlara dokunulmamıştır. Biraz yukarıda söylediğimiz veçhile, mezkûr fıkranın ilâvesine başlıca sebep «satışa arz» keyfiyetinin tebarüz ettirilmesi; yani suçun tekevvünü için mutlaka satış akdinin tamam olmasına lüzum bulunmadığını göstermektir. Tayin ve tesbit edilen fiyatlardan veya kâr yüzdesinden daha fazlasını mücerret talep etmek, yahut cins, nevi ve vasıflara muhalif olan bir malı mücerret satışa arzetmiş olmak, suçun işlenmiş olması için kâfidir. Bundan başka yine esbabı mucibede işaret edildiği gibi, (arz) kelimesi, Borçlar ve Ticaret kanunlarındaki geniş manâsile kullanılmıştır. Yani kanunun menettiği fiyatın mutlaka müşteriden talep edilmiş olmasına da mahal bulunmayıp, dükkânların camekânlarında veya dahilinde mallar üstüne konan etiketler, asılan listeler, kataloğlar, gazeteler ve sair suretlerle halkın ittilama vaz edilmiş olması, malın bu fiyatla satışa arz edilmesi demektir. Binaenaleyh, fiyat mürakabesi ile muvazzaf memurlar, bir malın üzerindeki etikette yazılı fiyatın muhik bir fiyat olmadığı görüldükleri takdirde, cürmü meşhut yapılmasına veya tam bir satış akdi icrasına mahal kalmadan, zabıt tutarak işi kazaî makamlara tevdi edebilirler». Suiniyet sahibi kimse lerin, yazılı fiyatlar üzerinden, icabında, pazarlık suretile tenzilât yapmayı düşündükleri yolundaki iddiaları makbul olamaz. Bu hal açık bir keyfiyet teşkil ettiğinden ayrıca metinde tasrihine lüzum görülmemiştir.

«Keza, sair kanunlar hükümlerine müsteniden mercilerince tesbit olunan fiyatlar fevkinde bir malın satılması veya satışa arzı da

yasaktır». Bu 3 üncü fıkranın ilâvesine sebep, bütün fiyat tesbitlerinin Millî Korunma Kanununa müsteniden yapılmamasıdır. Filhakika Belediyelerin, zarurî ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını tesbite salâhiyetleri olduğu gibi, bazı metaların fiyatlarını tesbit eden salâhiyetler idareler de mevcuttur. (Bu hususta misal olarak kanunî inhisarlar gösterilebilir.) Bu maddeleri, normal zamanlarda yapılmış olan kanunların tayin ettikleri hafif cezaların tehdidi altında bırakmak doğru olamazdı. Hakikaten içinde yaşamakta bulunduğumuz fevkalâde zamanlarda, bütün fiyat tesbitlerini aynı kuvvetli ceza tehdidi altında bulundurmamak ve böylece bunlara riayetsizliğin mümkün merteye önüne geçmek zarurîdir. Bundan başka bunların ayrı ayrı kanunlara tâbi olmasına da mahal yoktur.

Yeni 4 üncü fıkra ise eski şeklinden biraz farklıdır. Sözü geçen fıkranın sonuna, «tacir sıfatını haiz müşterinin ticaret için faturasız mal almasının men» edilebileceği ilâve olunmuştur. Bunun sebebi, tacirlerin (talep ettiği halde fatura alamadığı) gibi mazeretler beyanı ile suçlu mevkiinden kurtulmasının önüne geçmektir. Tabiidür ki, faturasız mal almak suçu, tüccarın ticarî muamelelerine münhasırdır. Bir tacir, kendi ihtiyaçları için bir şey aldığı takdirde, fatura istemeğe mecbur değildir. Bununla beraber ilâvede (ticaret için) kelimeleri kaydedilmek suretile bu noktada hiç bir şüphe bırakılmamak hedefi takip edilmiştir.

Yeniden ilâve olunan 6 ncı fıkra, satıştan imtina ve mal saklamak gibi fiillerin önüne geçmek ve idarenin resen icra etmekte bulunduğu kontrole yeni imkânlar temin etmek gayesini gütmektedir. Filhakika bir tacirin, diğer tacirlere, malı olmadığını beyan etmiş veya satıştan kaçınmış olması, sadece resen yapılan kontrol ile anlaşılabilir.

Sonuncu fıkra ise, eski ikinci fıkranın yerine ikame olunmuştur. Ancak yeni fıkra eskisine nisbetle çok geniştir. Eski ikinci fıkra «bu maksadı temin için» atfı ile birinci fıkraya bağlanmakta idi. Böylece istenebilecek olan malûmatın ancak birinci fıkrada mezkûr salâhiyetin istimaline müteallik olacağı zehabı hâsıl oluyordu. Halbuki yeni M. K. K. nun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanunun esbabı mucibesinde mezkûr olduğu gibi «böyle bir tahdidin kanun vazınca maksut bulunmadığı ve keyfiyetin bir tahrir tarzı neticesi olduğu anlaşılmalıdır. Filhakika hükümet yalnız lüzumlu maddelerin fiyat, cins ve nevelerini tesbit için değil, aynı zamanda, kanunun sair hükümlerini tatbika medar olacak malûmatı da

istemek zaruretinde bulunmaktadır». Yeni fıkra bütün bu ihtiyaçlara cevap verebilecek surette kaleme alınmıştır.

32 nci maddede yapılan tadilâta gelince, bu madde hemen hemen yeniden yazılmış gibidir. Daha yukarıda da söylemiş olduğumuz gibi, bu maddede vuzuh teminini istihdaf eden tadilât ve ilâve edilen yeni hükümlerden başka, bazı fıkraların kaldırılması suretile yapılan tadilâta rastlamaktayız.

32 nci maddenin 1 inci fıkrası da 31 inci maddenin 2 ve 3 üncü fıkraları ile hemâhenk kılınmıştır. Eski metindeki (fiyatların yükseltilmesi) tâbiri oldukça müphem idi. Mahkemeler de suçun tekevvünü için piyasa fiyatlarının umumiyetle yükseltilmesi icabettiğini kabul etmişlerdir. Halbuki yazı kanunun maksadı bu değildi. İstihdaf edilen gaye herhangi bir malın fazla fiyatla satılmasına mâni olmaktı. Yeni şekil bu gayeye tamamen uygun ve her nevi tereddüdü izale edecek mahiyettedir. Yeni birinci fıkroda suçun tekevvünü için piyasa fiyatlarına tesir etmek gibi bir unsura lüzum olmadığı açık bir surette anlaşılmaktadır. Yani bir kimsenin muhik sebep olmadan bir malı fazla fiyata satması ve hattâ mücerret satışa arzetmiş olması suçun işlenmiş sayılması için kâfidir.

Bundan başka «fazla fiyatla satmak kasdı» maddenin eski şeklinde ancak bazı hallerde aranmakta idi. Mevcut malların stışa arz edilmemesinde, mevcut kalmadığı beyanile malın saklanması suçun tekevvünü için, maddenin şekli bakımından böyle bir şarta lüzum yoktu. Yeni metinde ise «fazla fiyatla satmak kasdı» başa alınmış ve şamil olduğu suçlar «veya» edatı ile birbirine bağlanmak suretile sıra ile gösterilmiştir. Böylece malın satışa arzedilmesi, satıştan imtina edilmesi veya saklanması mutlak surette suç teşkil etmemektedir. Meselâ, bir tacirin, piyasada aldığı şeyin bedelini ödememek ile maruf bir kimseye malının bittiğini beyan etmesi veya satıştan imtina etmesi suç değildir. Maamafih fazla fiyata satış kaskinin mevcut olup olmadığının doğrudan doğruya tayini daima mümkün olmaz. Ancak, kanunun esbabı mucibesinde de tasrih edildiği gibi, bu kask pek çok ahvalde fiilin bizzat bünyesinde mündemiçtir.

Bundan başka «bir malı müstehlike arzetmezden evvel muhtelif ticaret erbabı arasında yapılan zincirleme muamelesi» kanunun tatbikatında tereddüdü mucip olmuştur. Maddenin yeni şeklinde bu muamele açık bir tarzda tarif edilmiştir. Zincirleme ticaret muameleleri, herhangi bir maddenin ticarî teamül haricinde muhtelif ellerden geçirilmesi suretile fiyatının yükseltilmesini istihdaf veya

intaç eden muamelelerdir. Burada mühim olan cihet, bir malın «ticarî teamül haricinde» muhtelif muamelelere tâbi tutulmasıdır. Yoksa her nevi malın normal olarak (ithalâtçı, toptancı, yarı toptancı, perakendeci gibi) mutaden geçmekte bulunduğu ellerden geçmesi, kanunun suç addettiği zincirleme muameleleri meyamında sayılamaz. Ancak burada bir noktayı daha nazarı itibara almak icap eder: Sözü geçen bütün mutavassıtlar, her nevi ticarete ve her ticaret şubesinde mevcut değildir. Binaenaleyh herhangi bir mutavassıtın araya girmek suretile zincirleme muamelelerinden birini işleyip işlemediğini anlamak için, şöyle hareket etmemiz icabeder: Eğer sözü geçen mutavassıt, malın müstehlike arzına kadar geçtiği muhtelif eller arasına anormal veya gayrı mutat bir şekilde katılmışsa, mevzuubals suçlu işlemiş olur.

Zincirleme muamelelerinin behemehal fiyatın yükseltilmesini istihdaf etmesi icabetmez. Böyle bir yükselmeyi mücerret intaç etmiş olması kâfidir. Netekim intaç etmese bile, vaziyete göre istihdaf etmiş olması yine suçun tekevvünü için kâfi addedilmektedir.

Bu tadilâttan başka 32 nci maddeye «diğer bir malm da satın alınmasını mecburî kılmak suretile satışta bulunulması veya malm bu şartla satışa arzedilmesi» nin de yasak olduğu ilâve edilmiştir. Eskiden faiz memnuiyetine karşı, şer'î bir hile olarak, şu usule de müracat edilmekte idi: İkrâz edilen para ile beraber bir de meselâ kitap verilir ve ileride alınacak faiz bu kitabın parası olarak kabul edilirdi. Tabiidir ki, kitabın kıymeti ile bu alman para arasında hiçbir nisbet mevcut değildi. Buna azçok benzer bir şekilde zamanımızda da piyasada şu hale tesadüf edilmektedir: Satıkları metanın fiyatını artıramayınca tüccar, o meta ile beraber, meselâ sürümü azalmış bir diğer metayı da satmakta veya satmayı şart koşmaktadır. Yeni fıkra ile mezkûr muamele de yasak fiiller arasına katılmış bulunmaktadır.

Son olarak, 32 nci maddede bazı fıkraların kaldırılması suretile yapılan tadilâtı tetkik edelim. Evvelâ eski 32 nci maddede mevcut «bir malın makbul bir sebebe müstenit olmayarak gümrükten çekilmemesi» şeklinde mutlak olarak ifade edilen suç esasen 28 inci maddede derpiş edilmiş bulunuyordu. Mezkûr maddede hükümetin talebi şartı vardır. Bundan başka «lüzumundan fazla mal satın alınması, bu malların iddihar edilmesi» suçları da 25 inci maddede mezkûr idi. Her iki halde de, diğer maddeler tercih edilerek bu fıkralar kaldırılmıştır. Keza 35 inci maddenin mevcudiyeti dolayısıyla de

«müstahsil yahut müstehlik aleyhine fiyat birliği yapmak» fıkrası da füzulî görülmüştür.

*
**

Tadilatın üçüncü kısmı *malî hükümlere* müteallik bulunmaktadır. Teşkilâtın genişletilmesi, tabiatile malî hükümler sahasında da bir takım değişiklikler yapılmasını, ezcümle yeni teşkilâtın işlemesi için lüzumlu sermayenin teminini tazammun etmekte idi. Böylece, 43 üncü maddede mezkûr sermaye iki misline çıkarılmış, 44 üncü madde daha sarih ve şümillü bir tarzda tadil edilmiş ve bilûmum masrafların yekûnu azamî bir milyon lira olarak tesbit edilmiştir. Bundan başka sermaye hesaplarının usulü hakkında 47 nci maddenin 2 nci fıkrasında tadilat yapılmış ve nihayet 50 nci maddenin son iki fıkrası mucibince verilecek malûmatı havi beyanname ve yazıların her nevi resim ve vergilerden muafiyeti kabul edilmiştir. Fihakika tacir olan ve olmyan şahıslardan sık sık malûmat istenmektedir. Bunların ayrıca malî bir külfet altında kalmaları doğru olmayacağı mülâhaza edilerek mezkûr fıkra ilâve edilmiştir.

*
**

Millî Korunma Kanunu, bu tadilattan sonra eskisinden daha mükemmel bir şekle girmiştir. İleride de, noksanları görülürse, tekrar tadil ve tekmil edileceği şüphesizdir. Hepimizin vazifemiz, Sayın Başvekil Dr. *Refik Saydam*'m söylediği gibi, «bu muvakkat kanunun mer'iyetten kalkacağı güzel zamanlar» ı bekliyerek şimdilik mümkün olduğu kadar mükemmel bir şekilde tatbik edilmesine çalışmaktan ibarettir.